

RETRATS DEL NATURAL
JOAN PINEDA SIRVENT
METGE I COMPOSITOR

(138)

FRANCESC MELCION

El metge i el cinema salvavides

TONI VALL
BARCELONA

Quan tenia set anys, el Joan Pineda va fugir dels bombardejos de Barcelona durant la Guerra Civil. A Espolla, un petit poble de Girona, va viure amb els seus tiets i amb un vell teatre de titelles s'inventava històries que explicava als seus amics. Eren històries de fantasia i aventura que havia après del seu Cine NIC, el rudimentari projectador de pel·lícules. A Garriguella també hi queien bombes. Les recorda igual que recorda les que sentia des del refugi de Pau Claris amb Casp, a tocar de casa seva. Va caminar durant dos dies per creuar cap a l'exili francès. Refugiats, sí, això eren. La paraula que fa tanta por i que ara ens hem acostumat a pronunciar quasi sense pensar en què significa. Té clavada la gana a la memòria i una galeta amb mantega francesa que tenia sabor de glòria. La família combina l'exili entre Banyuls i Perpinyà, on vivien uns amics de la seva tieta. No oblida com se li va incrustar al subconscient aquella projecció de *Robin dels boscos* al mític cine Castell de la ciutat de la Catalunya del Nord. Ell no m'ho explica així però queda clar que al Joan Pineda el cinema va salvar-li la vida.

Les pel·lícules li corren per les venes igual que hi circula la sang. Coneix les dues coses, el cine i la sang, l'art i el coneixement de l'home. Sap que una medicina pot ser asseure's al piano i deixar-se anar. El piano l'ha acompanyat sempre, sempre el millor amic i els consells més oportuns. Perquè la música és sàvia i el cinema cura, això ho sap tothom que tingui dos dits de front. La història del Joan és un relat amb música, de fons i en primer pla, amb altaveus i somorta, tant li fa.

De retorn a la Barcelona de postguerra, estudia als escolapis de Diputació. Voldria estudiar arquitectura però s'encamina cap a medicina, que també li agrada. Acaba els estudis el 1954 i es queda a treballar al mateix lloc on s'ha format, aquest fascinant contenidor d'història que es diu Hospital Clínic. Allà s'especialitza en radiologia i aparell digestiu i s'hi està fins als anys setanta –no recorda exactament l'any– de manera voluntària, sense cobrar, com a servei desinteressat a la societat en un hospital durant molts anys dedicat a la beneficència.

Combina aquesta tasca amb la de metge interí de medicina interna de la Seguretat Social, primer al dispensari de la Guineueta i el Carmel i després al de Lepant. Guarda a la memòria amb especial caliu els vint-i-cinc dies que va ser metge de poble. M'agrada escoltar-lo parlar de la satisfacció íntima que li proporciona el

Carrera
Va exercir de metge interí a la Guineueta i el Carmel, i va ser voluntari al Clínic

Creador
Ha fet bandes sonores i compost música per acompanyar cinema mut

seu ofici. De les hores de consulta, de tantíssims domicilis visitats, de la gent que va conèixer, de les maratons de vuitanta visites en dues hores, de com canvien les necessitats segons els barris, de personalitats i maneres de ser, d'allò que expliquen els pacients, de les seves vides, les seves pors i alegries: "M'agrada l'humanisme, m'apassiona conèixer".

Fins a l'any 2000, a les portes de fer setanta anys, treballa a la Seguretat Social. Després, uns quants anys més al consultori privat de casa seva. I durant tot aquest temps, la passió cinèfila no fa sinó créixer sense parar.

La música a la gran pantalla

Els estudis de piano de joventut –tres anys a l'escola de música i a l'Acadèmia Caminal– i el bon coneixement de l'harmonia i de la història de la música fonamenten una formació més que sòlida que la casualitat es va encarregar de donar-li forma definitiva. L'amistat amb el grandíssim cinèfil i home de ràdio Jordi Torras l'encamina a una primera i profitosa experiència: posar música a la projecció del *Faust* de Murnau al Col·legi de Metges. Una experiència a mode d'epifania que valia la pena escoltar i fer créixer. Als viatges per pobles portant cinema i música s'hi afegeix que el 1960 debuta a Ràdio Barcelona en el programa *Cine sin imágenes* del gran Joaquín Soler Serrano. Després *Música para un nombre de mujer*, en

què atén les peticions de composició musical per a estats d'ànim dels oients. Viu la ràdio intensament fins a principis dels noranta i durant una dècada compon també bandes sonores per a films de Gonzalo Herralde, Jordi Feliu, Antoni Ribas, Josep Maria Forn i Lluís Josep Comeron. Tot plegat, esclar, sense desatendre gens ni mica la medicina i amb una família de tres fills. "Joan, com ho podies fer tot això alhora?" "No en tinc ni idea, jo mateix me'n faig creus".

El cinema mut és el que li ha proporcionat més satisfaccions personals i ha sigut pioner en aquest terreny: des de mitjans dels anys vuitanta ha compost música d'acompanyament per a les imatges de cineastes com Fructuós Gelabert, Tod Browning, Victor Sjöström, Mauritz Stiller, Erich von Stroheim, David W. Griffith, Robert Wiene... A la Filmoteca hi troba un espai de comoditat i creativitat preferent. Recordo tantes sessions amb el projector encès i la discreta llum del seu piano també encesa. Va publicar un disc amb les seves creacions més destacades. Me'l regala i m'ensenya fotos i records. El dimarts 21 torna a la Filmoteca per posar música a *El fantasma de l'òpera*. Li faran un merescut homenatge.

Seu un moment al piano i tecleja de memòria *Els gira-sols* de Henry Mancini. I, n'estic segur, retorna a aquell cinema de la infància. I a tants llocs preciosos més. —